

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1ObdoV/10/2018
Identifikačné číslo spisu: 2007200149
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Darina Ličková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2007200149.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v právnej veci žalobcu: Ing. W. B. PhD., nar. XX. J. XXXX, naposledy bytom V. XX, O., proti žalovanej: W. N., nar. X. T. XXXX, trvale bytom I. XX,G., práv. zast. JUDr. Igorom Ribárom, advokátom, AK so sídlom Nám. Sv. Michala 11, 920 01 Hlohovec, o určenie neplatnosti právnych úkonov, vedenej na Krajskom súde v Trnave po sp. zn. 20NcCb/4/2007, na dovolanie žalovanej proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/25/2016 a 4Ndob/10/2016 z 27. februára 2018, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej proti uzneseniu odvolacieho súdu sp. zn. 4 Obo/25/2016, 4Ndob/10/2016 z 27. februára 2018 o d m i e t a .
- II. Žalovaná nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa návrhom doručeným súdu 11. júna 2001 domáhal určenia neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu z 22. mája 2001, o ktorom súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom z 23. mája 2002 č. k. 20Cb/30/01-152 tak, že žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej trovy konania.

Na odvolanie žalobcu rozhodol odvolací súd rozsudkom zo dňa 10. novembra 2003 č. k. 5Obo/209/02-199 s tým, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe vyhovel.

Žalovaná proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie, o ktorom rozhodol dovolací rozsudkom z 31. januára 2005 č. k. 1ObdoV/11/04-286 a napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, ktorý následne rozsudkom z 18. mája 2005, č. k. 2Obo/94/05-314 určil, že zmluva o prevode obchodného podielu a dodatok č. 2 sú neplatné.

Žalovaná proti tomuto rozhodnutiu podala dovolanie, o ktorom rozhodol dovolací rozsudkom 31. januára 2007, č. k. 1ObdoV/86/2005-348. Dovolací súd týmto rozhodnutím zrušil rozhodnutie odvolacieho, ako aj súdu prvej inštancie.

Súd prvej inštancie rozsudkom z 9. decembra 2008, č. k. 20NcCb/4/2007-662 žalobu žalobcu zamietol a zaviazal ho zaplatiť žalovanej trovy konania.

Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca, o ktorom rozhodol odvolací súd tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie 29. apríla 2011, č. k. 5Obo/34/2009-956 zrušil a vec

vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

Súd prvej inštancie následne po doplnení dokazovania dňa 22. marca 2016 č. k. 20NcCb/4/2007-1747 rozhodol rozsudkom a žalobu žalobcu zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, ktorý zároveň návrhom označeným ako „návrh na zmenu miestnej príslušnosti“ 11. apríla 2016 sa domáhal, aby bola vec vedená na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 20NcCb/4/2007 prikázaná z dôvodu vhodnosti na prejednanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Nitre alebo Krajskému súdu v Bratislave.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací konštatoval, že odvolanie žalobcu, ako aj návrh na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti boli podané za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (zák. č. 99/1963 Zb. ďalej len O. s. p.), preto postupoval v zmysle ust. § 470 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len C. s. p.), na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti C. s. p. zostávajú zachované a ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí C. s. p. aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

10. Odvolací súd s poukazom na ust. § 470 ods. 4 C. s. p., ako súd odvolací a zároveň súd najbližšie spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave, Krajskému súdu v Nitre a Krajskému súdu v Bratislave (§ 12 ods. 3 O. s. p. v spojení s ust. § 470 ods. 4 C. s. p.) skúmal, či sú splnené procesné podmienky, za ktorých je možné o odvolaní žalobcu, ako aj o jeho návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti konať.

11. Podľa § 63 ods. 2 C. s. p., ak strana sporu zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

12. Podľa ust. § 63 ods. 2 C. s. p. v konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

13. Odvolací súd konštatoval, že žalobca v prejednávanej veci Ing. W. B., PhDr. zomrel dňa 22. marca 2017. Okresný súd Galanta uznesením z 1. decembra 2017 sp. zn. 10D/62/2017, D not.119/2017 dedičské konanie po Ing. W. B., PhDr. zastavil, majetok nepatrnej hodnoty vydal dcére poručiteľa Ing. E. I., rod. B., nar. XX. V. XXXX, trvale bytom T. XXXX/XB, Z., ktorá sa postarala o pohreb poručiteľa a určil odmenu notára spolu vo výške 99,84 eur. V uvedenom prípade boli účastníkmi dedičského konania deti poručiteľa Ing. E. I., Ing. W. B. a Ing. MBA W. B.

14. Dedičské konanie bolo teda zastavené z dôvodu, že poručiteľ zanechal len majetok nepatrnej hodnoty a tento bol vydaný osobe, ktorá sa postarala o poručiteľov pohreb, teda vydaný majetok nepatrnej hodnoty nie je nadobudnutý titulom dedenia, ale titulom rozhodnutia súdu (§ 132 Občianskeho zákonníka). Osoba, ktorej bol vydaný poručiteľov majetok nepatrnej hodnoty na náklady poručiteľovho pohrebu nemusí byť osobou, o ktorej sa možno dôvodne domnievať, že je poručiteľovým dedičom a zároveň platí, že takáto osoba nevstupuje ani do práv a povinností poručiteľa, a teda nie je jeho právnym nástupcom (R 18/1986), rovnako ako ostatní účastníci dedičského konania, ktoré bolo zastavené z dôvodu majetku poručiteľa nepatrnej hodnoty (§ 188 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. - Civilný mimosporový poriadok), keďže v dedičskom konaní sa ani neprikróčilo k zisťovaniu dedičského práva a k stanoveniu dedičských podielov (II. ÚS 525/2013). Platí teda, že dedičia, s ktorými by súd v prejednávanej veci mohol konať ako s právnymi nástupcami žalobcu, neboli v dedičskom konaní určení.

15. Odvolací súd vyzval dcéru Ing. W. B. PhD, aby sa vyjadrila, či má záujem na konaní o odvolaní v tejto veci a aby oznámila súdu adresy synov žalobcu, resp. osôb splnomocnených na preberanie zásielok v Slovenskej republike, na uvedenú výzvu súdu odpoveď doručená nebola.

16. Odvolací súd akcentujúc zastavenie dedičského konania po poručiteľovi - žalobcovi, ako aj na skutočnosť, že deti poručiteľa sú už v súčasnosti spoločníkmi spoločnosti Dierovňa s. r. o. (predtým KC Dierovňa, spol. s r. o.) na základe prevodu obchodného podielu realizovaného žalobcom ešte v roku 2007 na základe právneho stavu, ktorý takýto prevod umožňoval (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2004 sp. zn. ObdoV/88/2003 a z 31. januára 2005 sp. zn. 1ObdoV/11/2004), dospel k záveru, že v predmetnej veci je potrebné vzhľadom na stratu procesnej subjektivity žalobcu ako sporovej strany (§ 161 ods. 2 C. s. p.) konanie o jeho odvolaní, ako aj konania o jeho návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti v zmysle § 63 ods. 1 C. s. p. zastaviť.

17. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol s ohľadom na stratu procesnej subjektivity žalobcu spôsobenej jeho smrťou tak, že žiadnej strane sporu náhradu trov konania nepriznal.

18. Proti tomuto rozhodnutiu podala žalovaná dovolanie, v ktorom navrhla, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu sp. zn. 4Obo/25/2016, 4Ndob/10/2016 z 27. februára 2018 a vec vrátil tomuto na ďalšie konanie. V prípade úspechu dovolateľa žiadala o priznanie trov dovolacieho konania.

19. Žalovaná - dovolateľka prípustnosť dovolania odvodzuje z ust. § 420 písm. f/ C. s. p. Má za to, odôvodnenie napadnutého uznesenia odvolacieho súdu má vnútornú nekohorentnosť a zmätočnosť, čo je prejavom nesprávneho procesného postupu súdu, v dôsledku ktorého žalovaná nemohla žiadnym procesným postupom použiť svoje právo, uplatniť v konaní rozhodné procesné prostriedky procesného útoku a obrany proti právnym a skutkovým tvrdeniam prezentovaným v danom rozhodnutí, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Odvolací súd nezistoval vôľu žalovanej pokračovať v konaní. Dovolateľka poukázala na konanie vedené na Okresnom súde Trnava sp. zn. 7T/36/2010, v ktorom žiada dcéra zosnulého žalobcu uhradiť ako právna nástupkyňa žalobcu údajnú škodu vo výške 185 620,30 eur, ktorú mala spôsobiť práve žalovaná. Zásah do práv žalovanej spočíva v tom, že súd o zastavení konania rozhodol ako druhostupňový orgán a znemožnil žalovanej súdne preskúmanie rozhodnutia v rámci dvojinštancného konania, keďže nepripustil voči rozhodnutiu riadny opravný prostriedok.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 427 C. s. p.), dovolateľ je zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), má náležitosti dovolania (§ 428 C. s. p.) a podala ho strana sporu (§ 424 C. s. p.), pristúpil ku skúmaniu, či v predmetnej veci je dovolanie prípustné.

21. Podľa ust. § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

22. Podľa ust. § 420 C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak : a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú spôsobilosť, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Dovolateľka prípustnosť dovolania odvodzuje z ust. § 420 písm. f/ C. s. p., pričom prípustnosť podľa ust. § 420 písm. f/ odôvodnila tým, že v konaní došlo k vade uvedenej pod písm. f/ § 420 C. s. p. a táto vada spočíva v tom, že nemohla žiadnym procesným postupom použiť v konaní rozhodné procesné prostriedky svojej obrany a útoku, v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu odvolací súd nepripustil voči nemu riadny opravný prostriedok.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C. s. p.).

25. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového poriadku osobitné postavenie, dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nemožno vnímať ako tretiu inštanciu v rámci ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012). Úspech každého dovolania je vždy podmienený (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento mimoriadny opravný prostriedok je procesne prípustný a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je resp. nie je opodstatnené. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému primárnemu záveru, platná právna úprava mu nedovoľuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť k vecnému posúdeniu napadnutého rozhodnutia a konania v ktorom bolo vydané. Ak preto dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento mimoriadny opravný prostriedok odmietnuť bez toho, aby sa zaoberal správnosťou napadnutého rozhodnutia. Na posúdenie otázky prípustnosti dovolania je pritom zásadne príslušný dovolací súd (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 163/08). V prípade, že by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľa pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tomto základe ho dokonca prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu druhej sporovej strany.

26. Žalovaná v rozhodovanej veci na základe dovolania z 20. júna 2018 vyvodzovala jeho prípustnosť

podľa ust. § 420 písm. f/ C. s. p.

27. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú vadu uvedenú v ust. § 420 písm. f/ C. s. p., sú zásahy súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 420 C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení, rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

28. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré nezodpovedajú nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces však pre procesnú stranu nevyplyva jej právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, osvojil si ich a riadil sa s ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami.

29. Dovolací súd ku konkrétnym dôvodom dovolateľky k prípustnosti dovolania uvádza: a/ rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, nie je riadne odôvodnené. K tejto námietke dovolací súd odkazuje na závery zjednocujúceho stanoviska prijatého občianskoprávnym kolégiom NS SR dňa 3. decembra 2015 pod R 2/2016, podľa ktorého "Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. obdobne tiež rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli a treba ich považovať aj naďalej za aktuálne.

30. Námietka b/ žalovaná sa nemohla procesne vyjadriť ku skutočnostiam uvedeným v rozhodnutí odvolacieho súdu, konkrétne k zastaveniu odvolacieho konania. K tejto námietke dovolací súd uvádza: Je nesporné, že žalobca zomrel dňa 22. marca 2017, k tejto skutočnosti nebolo potrebné súhlasné stanovisko žalovanej. Rovnako závery vyplývajúce z uznesenia Okresného súdu Galanta z 1. decembra 2017 sp. zn. 10 D/62/2017, D not.119/2017 o tom, že dedičské konanie bolo zastavené z dôvodu, že poručiteľ zanechal majetok len nepatrnej hodnoty a v tomto konaní sa ani neprikrročilo k zisťovaniu dedičského práva, pričom dedičia neboli v dedičskom konaní určení, je nespochybniteľný. V predmetnom konaní, v ktorom jedna zo strán stratila spôsobilosť byť účastníkom konania - v danej veci žalobca, nemôže dochádzať k porušovaniu ústavných procesných princípov, resp. základných práv. Konanie pred všeobecným súdom trpí takým nedostatkom, ktorý pojmovovo vylučuje porušenie týchto základných práv (II. ÚS 75/04).

31. Námietka c/ dovolateľky spočíva v tom, že dcéra po poručiteľovi vstúpila do konania vedenom na Okresnom súde Trnava sp. zn. 7T/36/2010 ako právna nástupkyňa Ing. B. PhD (žalobcu) žiadajúc uhradiť údajnú škodu vo výške 185 620,39 eur, ktorú mala spôsobiť žalovaná Ing. B. PhD. Dovolací súd vyhodnotil námietku dovolateľky ako irelevantnú, a to z dôvodu uvedeného v bode 30 tohto rozhodnutia, t. j. že dedičské konanie bolo po žalobcovi-poručiteľovi zastavené z dôvodu, že poručiteľ zanechal majetok nepatrnej hodnoty, zároveň sa ani neprikrročilo k zisťovaniu dedičského práva a dediči neboli v dedičskom konaní ani určení.

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na vyššie uvedené preto dospel k záveru, že prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ C. s. p. nebola zistená, a preto dovolanie žalovanej podľa ust. § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol, pretože dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

33. Pretože dovolateľka dovolaním napadla celé rozhodnutie odvolacieho súdu č. k. 4Obo/25/2016, 4Ndob/10/2016 z 27. februára 2018 (t. j. uznesenie sp. zn. 4Obo/25/2016, ktorým bolo konanie o odvolaní žalobcu zastavené a uznesenie sp. zn. 4Ndob/10/2016, ktorým bolo konanie o návrhu žalobcu na príkázanie veci z dôvodu vhodnosti zastavené) dovolací súd dovolanie žalovanej smerujúce proti rozhodnutiu odvolacieho súdu sp. zn. 4Ndob/10/2016 odmietol podľa ust. § 447 b/ C. s. p. z dôvodu, že bolo podané neoprávnenou osobou poukazujúc na ust. § 424 C. s. p.

34. Žalovaná nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 453 ods. 1 C. s. p). Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s.

p.).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 5:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.